„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. Л. Дунђерског, у дунавској улици бр. 15

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:

на годину:	ф. 12 или 30	дин.
на по године:	ф. 6 или 15	дин.
на четврт године:	ф. 3 или $7^1/_2$	дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

Број 70. *У Новом Саду, у четвртак 19. јуна (1. јула) 1897.* Година XIII.

Позив на претплату.

Крајем овог месеца истиче претплата свима оним нашим претплатницима, који се на прву половину године, или на другу четврт, односно до краја јуна о. г. на наш лист претплатили.

Сабор је на прагу. Предстоје нам важни, значајни догађаји, који могу решити судбу наше народно-црквене автономије. У таком озбиљном времену сваки прави Србин треба да има лист, из ког се може тачно обавестити о положају, који ће му пружити верну слику о догађајима, и из ког ће моћи пратити догађаје. А ми смо се увек трудили, да наше читаоце брзо и тачно извештавамо.

Позивајући своје досадање претплатнике, а и осталу српску публику на нову претплату, дајемо од своје стране уверење, да ћемо се као и до сада, тако и од сада трудити, да наш лист, колико год скромне околности наше малене читалачке публике то допуштају, одржимо на висини сувременог новинарства. Родољубива цел, ради које је „Браник“ покренут — јамчи за родољубивост и самосталност политичког правца овога листа.

Претплатна је цена „Бранику“:

На годину . . .	12 фор. или 30 дин.
На по године . .	6 фор. или 15 дин.
На четврт године .	3 фор. или $7^1/_2$ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 1 фор. или $2^1/_2$ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 18. (30.) јуна 1897.

Издавательство и уредништво „Браника“.

Слава народу српском!

Весело кликће сада загоркиња вила Равијојла у сребрним облацима својим. Њене плаве очи сијају надземном светлошћу од радости, што је мили јој род српски онако славну, онако сјајну уставну победу одржао.

Победоносни венац неувеле лаворике спушта му загоркиња с висине своје на мученичку главу — а по сферама небесним ори се песма: Слава, слава!

Заиста је дивна ова уставна победа! Нека је слава и хвала таком народу, који у одсудном тренутку зна прикупити сву своју снагу, који зна отпора дати свима навалама, а не да се завести сиренским гласовима.

Као из тешког дремежа пробуђен лав покидао је у једном тренутку вештачку мрежу, у коју га хтедоше уплести противници опстанка његовог. Над главом му се вије поносито крсташ-барјак, а пред ногама леже у прашини искидани остатци противничке заставе.

Изборном овом борбом народ је себи издао тако сјајну сведоџбу, на коју ће се угледати и доцнији нараштаји. Зрелост и озбиљност, одушевљење и истрајност, са којом се српски народ у ову уставну борбу упустио, показали су пред целим светом, да материјал, из кога се народ наш састоји, није таке природе, са којим се титрати даје — само кад слога у њему влада.

Ко је могао и помислити, да ће клерикална странка поред све пресије и насиља добити само 8 чланова?! Радост је општа.

Кад погледамо на ту изборну борбу, заиста нам се указује импозантна слика. Са једне стране сва сила и моћ — и душевна и физична, — са друге самосвест и љубав — љубав према светињама једног народа.

Можемо смело констатовати, да се српски народ при овим изборима за народно-црквени сабор показао на висини свога положаја. Сви непристрасни људи морају то признати.

Претци наши могу бити задовољни и мирно вечити свој санак боравити, кад виде, да су аманети њихови у добрим рукама а изабрани посланици могу се поносити са мандатима, које су добили од тако свесних бирача; могу се поносити, што их је народ у овом судбоносном времену одликовао поверењем, те су у пркос свима притисцима, непоколебивом свешћу народа дошли до почасти да буду заточници права његових.

Посланици као тумачи интенција и осећаја својих властодаваца, својих бирача, треба да уживају увек моралну потпору њихову, јер се корен снаге посланика налази у народу. То треба посланицима увек да лебди пред очима, и као год што се народ показао достојан нâдâ првака његових, тако треба и они да се покажу достојни поверења његовог. И тада ће се моћи одржати између та два фактора јавног живота она свеза, која је потребна, да и једне и друге крепи и челичи на трновитом путу, који је пред њима.

Кад смо написали први чланак у овој изборној борби, посвећен радости због удружења обојих народних странака под насловом „На светлост,“ ми смо још онда ставили у изглед, да ће здружене народне странке на предстојећем народно-црквеном сабору, заузети опет онај доминирајући положај, који је негда народна — још онда непоцепана — странка заузимала.

Црни гавранови наше реакције исмејали су нас због тога, као што су урадили и на прошлом сабору, кад смо изрекли да би народ друкчије обавио изборе, да је знао, да ће се неки јединствени статут узети у претрес.

Но време и резултати овог избора дали су нам за право. Ево се сада то све обистинило, и ми стојимо дубоко потресени пред тим чином, славећи свест и јунаштво народа нашег!

Но ова општа радост помућена је тугом великом и болом, који мора обузети сваког Србина, кад види да се наша виша јерархија не налази у овом великом колу народном, него на страни, — одељена од народа свога. Још није доцкан, да се прикључи народу, да се пастири ставе на чело стаду своме у овој борби за народна права, која нам се већ тако изблизу указује. Није доцкан, да с народним заступницима заједнички, у слози и споразуму, поради на утврђењу народно-црквене автономије. Груди су народне широке, па могу примити у топли загрљај сваког сина свог, а и довољно јаке, да га могу заштитити, ма како он високо стојао. Само српски народ никад не ће трпити, да му архијереји стоје у служби, државне власти и да се отимају о благоволење угарске владе на штету народних права. Слога је с нашом јерархијом могућа само на темељу народних права, која је постојећим уредбама стекао.

Но да се запитамо, чему се има највише захвалити ова сјајна победа? Зар народ наш није и досад тако свестан био, као што се сада показао? Јесте, — истина. Али поцепаношћу и неслогом везане су му биле руке његове, а партајним трвењем притиснут гушио се у мукама својима.

Слога га је дигла, слога га је спасла, слога га је победи одвела: „Само слога Србина спасава“.

Увек, па и сада, треба Србин дубоко да уреже у своје срце ту вековну девизу, треба да је улива у срца деце своје, и преноси од рода на род.

Успоставом слоге народне одрешене су му везане руке, народ је том слогом тако рећи сам себи повраћен.

Од каквог је резултата био тај сложан братски рад по заједничко деловање у врту борбе народне, најбоље се показало у вршачкој дијецези, где су поред свију насиља епископа и политичких власти сами народњаци изабрани, а још већма у горњокарловачкој дијецези, која је била тако напуштена, да се оданде ниједном народном посланику нисмо могли надати.

И гле, шта се то зби? Каква чуда почини слога? Упркос кортеш-владици противници тамо падају као муве, а дични наш народ крајишки корача све напред на победоносном путу своме. Нека је слава нашим „љутим крајишницима“ и њиховим честитим вођама, пред лицем целога народа! Они су нас изненадили јуначким отпором својим и образ свој осветлали.

Споразум и слога народних странака није случајна. Она је захтев здраве логике и зреле политике. Политичка мудрост налагала је категорично родољубивим првацима народних странака, да се здруже, и то је сада готов и спасоносан чин. Ко ту слогу било директно било индиректно ремети, тај постаје најопаснијим непријатељем оне ствари, за коју се сви заједнички боримо, јер своју странку ситничарењем неће подићи, а народној ствари може евентуално самртни ударац нанети. [illegible] да се после не каје.

Па коме се има управо највише захвалити успостава слоге?

Истина, и доброј вољи и родољубивости првака народних, али док се у средишту дуго колебало и размишљало, дотле је народ наш, осећајући инстинктивно с једне стране најслабију своју страну, а с друге блиску опасност, — учинио тако силан притисак са свију страна на средиште, да се томе морадоше сви покорити. Народ је показао да хоће да је господар у дому своме.

И ова слога, и ова сјајна победа, нити се има приписати појединим људима, нити појединим странкама, него највише и у првом реду **целокупном свесном народу српском**.

Кад су 1848. године у угарском сабору усвојени слободоумни закони, Кошут је своју, онда држану беседу завршио с речима: „Клањам се дубоко пред величином народа мађарског.“

И прваци нашег народа могу се сада дубоко поклонити пред свешћу, истрајношћу и величином народа свога.

Ко у овој победи једној или другој народној странци хоће мање или веће заслуге да приписује, тога голица стари црв неслоге, чији повратак тако жељно очекују противници наши. Неслога се у српском народу увек тако добро осећала, па и сад стоји на врати и чека, неће-ли је какав паметан братац опет унутра пустити.

Зато позор, браћо! Слога нам је одсад нужнија још него досад, јер ми овим изборима нисмо борбу свршили него тек отпочели. Једнога смо противника уништили, али неслога, тај подмукли непријатељ српског народа, чека да се потајно, као вук у торину, у народ наш увуче.

Не може се за сада знати, како ће се ствари развијати. Можда се овај сабор ни састати неће, а можда ће се на скоро после састанка распустити. Могу наступити од министра-председника у изглед стављене октројке, и онда нам је потребна сва снага, да тај афронт издржимо. Можда ће се борба онда из сабора морати пренети у сам народ непосредно. Али ми би и ту борбу с Божијом помоћу издржали, као што су је знали издржати у Баховo време Мађари протестанти, кад су им тако исто, као сада нама, хтели октројком да натуре патенат, којим је државна власт, једнострано и самовласно, хтела да уреди њихове автономне одношаје. Они су тај нападај одбили тиме, што се нико није нашао, да изврши наређења патента. Својим, пуним такта пасивним држањем они су ту напаст за свагда отклонили.

У погледу истрајности и жилавости у борби уставној можемо се увек угледати на суграђане наше Мађаре, који су тиме тако сјајне успехе постигли, да стоје сада на врхунцу моћи своје.

Зато будите увек приправни, барјактари народни, и држите на окупу војску своју за даљу уставну борбу, ако буде потребе. Нека легије те народне војске буду у сваком тренутку приправне, да продуже борбу на „рочишту уставног мегдана.“

Дижите и крепите свест у народу, а крсташ-барјак не остављајте, него га храбро држите, у сваком тренутку готови, да га развијете, кад уставна труба затруби.

А оне, који би у овим тешким временима хтели, или хотимице или нехотице да раздор и неслогу наново покрећу, те треба искључити из ове братске нам заједнице, као што се рак сасеца са болесног тела човечијег.

Но знајући, да је наша отаџбина уставна земља, у којој државна власт мора у обзиру, да не [illegible] претњу извршити.

Та ми не тражимо много. Тражимо, да осигурамо независност своје цркве и просвете, и да у оквиру и помоћу те просвете, осигурамо и унапредимо своје народно биће. Ако вам је и то много, а ви сеците и отимајте, ми се сами посећи нећемо, нити ћемо дићи самоубилачку руку на себе.

Клевета је и пука измишљотина, да ми терамо политику на народно-црквеном пољу. Клевета је, да ми у народно-црквени сабор уносимо политику и политичке странке. А највећа је клевета, да ми на том сабору хоћемо да осигурамо **„политично“** своје биће.

Ми на том сабору хоћемо да уредимо цркву и школу своју, али не онако, како други мисле и како државна власт жели, него како то потребама нашег српског православног народа одговара. Ми хоћемо културне цели да постинемо, а то можемо само тако постићи, ако их прилагодимо нашем народном карактеру, нашој народној индивидуалности.

Јесте-ли ви где год видели, да један народ може постићи културне цели, ако с њима своје народне особине не развија? Јесте-ли видели, да се један народ може у просвети развијати, ако свој језик, своју народност, своје народне особине, свима просветним средствима не подупире и не унапређује?

Просветно биће и политично биће, то је велика разлика! Ми хоћемо, да на народно-црквено-просветном пољу просветним средствима осигурамо своје народно биће, али то се друкчије не да спровести, него само у народном духу, јер свака просвета онда је права просвета, ако се лепи за народ, ако је народна. Друкчије мислити био би апсурдум. Ако хоћемо народну културу, тиме још не терамо политику. Политика је сасвим друго.

Стојећи на прагу сабора, морамо сви молити Бога Вишњега, да подржи српски народ у милости и наклоности свога краља и господара, и да испуни и државну владу осећајем правде и спрам српског народа, како би га — ако ништа друго,

— бар изједначио са осталим вероисповестима и народима у земљи.

Заступници народа, стојећи на прагу сабора, гледе ведрим челом у будућност, уздајући се тврдо у победу праведне ствари народне.

Копље им је право, а штит свест народна.

С тим оружјем оружани, ступиће они кроз отворене двери саборске у ово, крвљу својих предака извојевано, а земаљским законима осигурано светилиште народно, са усклицом:

Живео краљ, живео народ српски!

Др. Стеван Малешевић.

Избори за народно-црквени сабор.

Честитка. Од чувеног словачког родољуба и вође словачке народне странке, г. Павла Мудроња, из Турчанског Св.-Мартина добило је уредништво „Браника“ синоћ овај телеграм:

„Честитам на сјајној победи приликом избора за ваш народно-црквени сабор и кличем три пут: „Живели!“

Пишу нам из **Беле Цркве**: „Овде је избор посланика испао величанствено, а одушевљење, које је у народу владало, не да се описати. Изборници су, све по четири човека, упоредо као каква лепа војска, ишли преко пијаце великом улицом са иконом право у цркву, где је одржано призивање св. духа, а за тим су на леп и достојанствен начин једногласно обавили избор. Кад је изборни председник прогласио исход избора, захори се бурно: „Живели др. Полит и Стевановић!“ После тако одушевљено обављеног избора отишли су сви у српску читаоницу, где је наступило весеље.

Бирачки збор закључио је у суботу, да се наши дични посланици, г. др. Михајло Полит-Десанчић и г. Стеван Стевановић, позову у нашу средину. За њихов дочек чине се већ припреме.

Ваља забележити још једно насиље Габора пишпека, истина само покушано, али не извршено. Габор је и против овдашњег врсног родољуба, г. Аћима Васића, наредио истрагу због увреде нашег проте Питу истрагу спроведе, али му није испало за руком.“

Избор барона Јована Живковића у Вршцу. Пишу нам из Вршца: „Избор барона Живковића потекао је отуда, што смо на сам дан избора брзојавно умољени од уредништва „Србобрана“, да бирамо барона, пошто је он јако потребан на сабору. Усљед тога је одмах споразум постигнут и оба наша кандидата Др. Милосављевић и К. Гренчарски у корист баронову одступише, а барон Живковић уз највеће одушевлење једногласно изабрат.

У Вршцу, вршачком и уљманском срезу изабран је Јован Гавриловић, парох из Деске, огромном већином. И тако у вршачкој дијецези, где се највише кортешовало са владино клерикалне стране, није ни један клерикалац продрьо. Жалосно је било видети, како се свештенство дели од свог народа, те се изговараше: „У души смо с вама, али не смемо другчије“.

Владика Змејановић је овим избором поражен и одмах је патријарху дугачак телеграм опремио.“

Јављају нам из **модошког среза**, да су Мата Косовац и поп-Драгољуб Живковић, који су изабрани тамо за посланике, свечано изјавили. да ће се држати народних странака.

*

Избор у Шајкашкој.

Стани Србине! Не кори више Шајкашку; Шајкашка је покајала грехе своје; она је осветлала образ себи и својима; она је опет дична као што је и негда била!

Зебли смо у срцу, стрепили смо у души својој, када чусмо за сазив сабора нашег. Зебли смо и стрепили смо за нашу негда а и сада дичну Шајкашку; бојасмо се, е ће и опет упрскати образ, погазити понос свој, као оно, на жалост, у недавној прошлости. Ми стрепимсмо, а наши се непријатељи — радоваху. Но — преварисмо се! Наша стрепња — неоснована беше, а радост наших непријатеља — хвала пробуђеној свести српског народа у Шајкашкој — кратка, и сувише кратка беше!

Шајкашка је приликом избора поносно подигла главу своју и показала целом Српству, да у њој не изумреше свест и родољубље, показала је, да јој је данас образ чист и светао, као што негда беше!

Шајкашка је сјајно победила!

Евала ти, дична Шајкашко! Пази од данас на образ свој, чувај понос свој, не дај се нигда заплашити ни застрашити, не дај се нигда завести и обманути, па ћеш свагда као и сада бити дична, па ћеш бити сјајна челенка Милетићева, као што си и била! Још пре но што су избори за наш српски народни црквени сабор расписани, расплели су непријатељи наши мреже своје у Шајкашкој, и хтели су да лове. Исидор Николић, надсолга жабаљски, силом звања и положаја свога, позивао је верне и послушне слуге своје, и претио им губитком звања, ако му, било силом било милом, не добаве мандат шајкашки. И обећа и моћаше: и подигла се хајка па свест шајкашког народа! Но народ је шајкашки ћутао; ћутао и гледао, како му се непозвани, како му се непријатељи његови намећу за браниоце цркве и автономије, ћутао је и чекао одсудан час! И куцнуо је час тај; и скупио се народ шајкашки, да врши своје најсветије автономно право, а непријатељ му! Непријатељ му ни главе помолио није! Видео је дивно разбуђену свест народа шајкашког. те у место да јој се као Србин (вајни) поклонио, а он се — срамно уклонио! И треба тако, грешници! „Јако ишчезајет дим да ишчезнут, и јако тајет воск от лица огња.“

Када су расписани избори за наш народно-црквени сабор, шајкашки народ. радујући се од срца споразуму наших народних странака, управио је погледе своје на централне управе истих и чекао, да му оне назначе кандидате, и световног и свештеничког. И централне управе крунисаше свој споразум заједничким прогласом на бираче српске, и заједнички истакнутим кандидатима својим. И у тој заједничкој листи прочитасмо имена родољуба српских: Дра Милана А. Ћирића и проте Јована Бороте, као кандидата шајкашких. Прочитасмо и обрадовасмо се! Први је млад човек, али искрен родољуб и спреман борац народни, а други умни зналац цркве и њезиних установа и добар пастир стада свога. И Шајкашка је одахнула душом, уверена, да мирном савешћу може предати судбину муком стечене автономије своје у сигурне руке својих дичних кандидата! И учинила је то; учинила је, изабравши једнодушно истакнуте кандидате за посланике своје на српски народно-црквени сабор! Да, Шајкашка је једнодушно поклонила поверење своје својим избраницима Дру Милану А Ћирићу и проти Јовану Бороти, а да ће они то поверење оправдати, у то Шајкаши не сумњају!

А сада коју више о самом избору.

Дивно је било видети шајкашке изборнике на дан избора у Жабљу, како, свесни узвишеног задатка свога, врше исти мирно, сложно, достојанствено! Изборници се сакупише у Жабаљ још пре 8 сахата, како би сви могли присуствовати на конференцији, која је за 8 сах. заказана била. Заказана па и одржана. Конференцију је отворио прота М. М. Папић, а кандидацију за часнике при изборном акту предложио је ковиљ-сентивански парох Стеван Стевановић, коју изборници једногласно усвојише па се разиђоше, да се у 10 сахата, у заказано време избора и опет сакупе. Но у мало не заборавих споменути један важан моменат пре одржане конференције. Таман се спремасмо, да из гостијоне Петра Е. Сарајлића на конференцију пођемо, али се зачуше мили гласи: „Ево нам посланика!“ Дошао Др. Милан А. Ћирић а народ га дочекао одушевљено, те бурном клицању: „Живео Ћирић“ не би краја.

Знате-ли, сећате-ли се још из прошлости оних дивних дочека, кад је Шајкашка дочекивала Милетића свога? Ако их се сећаваше [illegible] могли видети поново оживеле у дочеку овом! Кад одјекнуше гласи: „Живео Ћирић,“ а ви могосте видети у очима старијих Шајкаша сузе-радоснице, могосте их чути, где зборе: „Ето, децо, тако је негда било, па хвала Богу, дочекасмо ето и опет.“ „Живео Ћирић“! орило се на све стране громко, одушевљено. Још пре 10 сах. искупише се сви изборници шајкашки на „плацу“, а кад је 10 сах. искуцало, најстарији изборник, госпођиначки парох г. Бељански заузе председничко место, поздрави бираче добродошлицом, те их позва, да се конститујишу. И по утаначеном споразуму. а на предлог Стевана Стевановића пароха ков. сентиванског, изабрасмо за председника: М. М. Папића проту жабаљског, за одборнике: Петра Е. Сарајлића, Живка Вучетића, пароха Васу Теофановића, Пају Гавриловића, Косту Михајловића, Новака Локића; за перовође: Стевана Стевановића, Васу Стојадиновића, пароха чурушког, и Васу Јојкића, капелана госпођиначког.

Кад часници заузеше своја места, председник прота М. М. Папић поздрави присутне изборнике добродошлицом, те их позва да своје веровнице редом по местима предају. Када је изборни одбор прегледао исте, и видео да су у реду, председник позове присутне изборнике, да своје кандидате именују. Парох Стеван Стевановић, потпомогнут од одбора, предложи за кандидате: Дра Милана А. Ћирића за световног, а за свештеничког проту Јована Бороту.

Председник упита изборнике, е да-ли још ко жели да именује кандидате, те када сви изборници једногласно кликнуше: „Живели Ћирић и Борота!“ — председник прогласи: Дра Милана А. Ћирића за једногласно изабраног световног, а проту Јована Бороту за једногласно изабраног свештеничког посланика шајкашког!

Усклицима: „Живели Ћирић и Борота“! не беше краја. За време тога одушевљеног клицања некоји од изборника одоше у гостијону, где је избрани посланик одсео, те га известише, да је једногласно изабран, а уједно умолише, да у средину изборника дође, јер жеља је истих, да га чују. Томе позиву посланик се одазвао, те када се на месту избора а у средини изборника појавио, захори се и опет одушевљено клицање: „Живео Ћирић“!

И чусмо програм. Пажљиво га слушасмо, те на послетку радосно узвикнусмо: „Шајкашко, ти си осветлала образ свој! Не бој се, ти си у сигурне руке положила судбину угрожене автономије своје!“ Говор је диван био; прекидан је често усклицима одобравања, а кад је наш посланик на завршетку одао славу и хвалу пробуђеној свести шајкашкој, те их челичио, соколио, и позивао, да нигда не малакшу, тада је одушевљено клицање достигло врхунац свој.

И тако се ето свршио тај важан чин изборни, такав је ето био избор у Шајкашкој. У подне је био заједнички ручак, где смо уз здравице из бираних речи и уз песму, милу песму српску провели до 5 сахати после подне. А у 5 сахата громким усклицима! „Живео Ћирић, живео Борота!“ испратисмо нашег посланика, те се и ми разиђосмо дома, радосни у срцу, а тврдог убеђења, да смо своју најсветију дужност најсавесније извршили!

А сада на заршетку — још једну.

Браћо Шајкаши! Нећу да вам упирем прстом на „победе“ у недавној прошлости, које слависмо — погнутом главом; нећу да вам ређам грехе наше. Изнесох вам ево пред очи ову нашу најновију победу, споменух вам ево дан, најсретнији дан, дан пробуђене свести наше, свести народне. Запамтите тај дан, запамтите девети јуни хиљаду осам стотина деведесет седме године, запамтите га, не заборавите га! Он нека вас и у будуће соколи и храбри, он нека вам и у будуће казује, да Србину свагда треба да је гесло: „Главу дајем, образа не дајем!“ И ако то свагда на уму имали будете, знајте, да ћете свагда

ЛИСТАК.

Протрч' зече.

Приповетка од грофа Салијаса.

(Наставак.)

Поседевши ту још пет минута, бароница се диже најпосле са клупе и комедијашки, подражавајући гласу неке маторе глумице, што је видела у позоришту, рече:

— Ох, моји драги, не могу вам живети на овом свету!

Два дана за тим узастопце је бароница била као неки дух, никуд није излазила из својих соба, само је седела замишљена. Трећег дана позове по собарици управитеља. Собарица се врати и рече, да је госп. Шумин отишао у поље на посао и враћа се тек на вече.

— Но, кад се врати, одмах га позови мени, макар то било и у поноћ! Треба да кажеш тачно на минут, заповеди јој бароница.

„Нисам ја петроградски чиновник, да једну ствар отежем дуго и одгађам“ додаде она у мислима.

VI.

Око девет часова у вече врати се Шумин са даљњега свога излета у поље и мати му одмах каже, како је већ давно слала бароница по њега. Павле брзо вечера, весело прозборивши неколико речи са Варваром Степановном и, погледав себе на огледалу, пође бароници.

Био је чио, гледао је с осмехом, но ипак се могла опазити на лицу му нека мала смућеност и забуна.

Ушавши унутра, нађе Зинаиду Андрејевну, где опет лежи на оном истом дивану, као и пре.

— Но, једва једном . . . Ви, један женомрпче! Ја вас чекам већ сто часова, рече тихо она. Седите ближе. Не могу јако да вичем кад говорим. Лêна сам нешто . . .

Павле седе на наслоњачу поред главе бароничине, која је лежала на меким јастуцима.

— Где сте били? . . Причајте ми све, само тихо, скоро шапатом, рече му полу жмиркајући, као да дрема.

Павле јој стане приповедати, где је био и шта је радио . . .

— Слушајте, прекиде га бароница. Шта ви мислите, јесам-ли ја лепа женска?

— Опростите . . . Ја мислим, да ви то сами знате . . .

— Ја знам. Али по вашем суду — јесам-ли ја лепа? Одговорите на питање!

— Јесте . . .

— Би-ли ви волели да имате таку жену?

— Ја не могу ни спевати о таком чему. Моја је невеста са свим . . .

— Не, не, би-ли ви волели, да имате таку љубавницу?

— Боже сачувај!

— А не, не боже сачувај! . . Говор'те. Кад би у један пут така женска, као што сам ја, пала вама око врата и рекла вам, да се у вас заљубила, и да хоће да буде ваша . . шта би јој ви на то одговорили?

Павле је само ћутао и био сав збуњен, не толико од речи те лепотице, која се очевидно с њиме шалила, колико од њених црта у лицу, од погледа јој и од њена нежног шапата, који се нису шалили . . . .

— Ви ћутите?

— Не знам, шта да одговорим . . . тешко одврати он. Све је то ванредно.

Разуме се да од таке лепотице, као што сте ви, сваки може да сиђе с ума.

— Ја не питам за друге ни за свакога, него за вас. Ви не схваћате. Рећи ћу вам простије. Хоћете-ли ви, да ја будем ваша? Представите себи, да се ви мени допадате и ја хоћу да будем ваша. Но, шта ви велите на то?

— Од куда од вас такова шала? одврати тихо и скоро промукло Павле.

— Одговарајте: хоћу или нећу.

— Сваки кад вас види, зацело . . .

— Одговарајте: да ил' не! опет рече бароница јаче и силније.

— Хоћу; прошапта Павле, да се једва чује.

Но, дакле . . Сад сте ухваћени . .

А као казан за то, што сам тако дуго чекала одговор, извол'те целивати ми руку . . . десет пута.

Бароница му баш исто тако као и у шуми, пружи руку и принесе је лицу му.

Павле је пољуби два пут, једва додирујући уснама, али у један пут је силно ухвати обема рукама, и као ван себе и не знајући како . . . Склизне са наслоњаче и паде на колена, нагињући се над њу. Зинаида Андрејевна обвије своју руку око његове главе и притиште његово лице на своје. Усне се сретоше. Павле прошапта: Ах! Боже! шта је то?

— Ја те љубим . . Јест, Павле, љубим те..

Павле је сасвим био ван себе. Она га је љубила и нешто му у лице шаптала, но он није чуо ни разумео ни речи.

Најпосле дође себи. Ал' је већ био у својим собама . . Сећао се, како му је казала да иде и како је ишао по кући као кроз неку маглу . . И гле сад је при себи . . Но све то што је било мало час . . Сви ти пољупци јесу-ли били заиста? Није-ли то можда само био сан? Није-ли можда он с ума сишао?

Павле леже у постељу, угаси свећу и у мраку се ухвати за главу.

— То ми се све приснило . . Шта да радим? Да зна мати . . . Ја ћу полудети . . .

И сву ноћ, у неком болесном и грозничавом дремежу говорио је сам са собом без икакве свезе.

Сутра дан догоди се у кући неочекивана новост и промена . . .

Бароница дозове Варвару Степановну и наложи јој, да се упрегну тељиге за собарицу, јер хоће да је пошље натраг у Москву.

— Не могу више тако . . . рече она Варвари. — Напатила сам се с овом глупом же-

бити дични Шајкаши, знајте да ћете свагда бити сјајна челенка Милетића, тога најдичнијег сина дичне Шајкашке!

А вама, дични посланици шајкашки, кличем још једном у име целе Шајкашке: Живели! Браните мушки права народна, па ће вас благосиљати и род и Бог!

Шајкаш.

Грчко-турски преговори.

Никад краја ни свршетка нема тим преговорима; док се дипломате саветују, дотле турска солдатеска жари и пали по Тесалији. Шта више, Турци присиљавају хришћанско становништво, да потписују молбенице, у којима се тражи присаједињење трикалског и других санџака тесалијских с Турском. Турци тако далеко иду да оне Грке, који се опиру да потпишу те наметнуте молбенице или одвраћају друге од потписивања, затварају, тако да се грчка влада морала обратити немачком посланству у Атини, да изради, нека се ти људи пусте на слободу.

Грчка влада је изјавила, да Грчка може само плаћати годишње оброке за ратну одштету.

*

Стање на Криту.

Енглези су искрцали у Канеји 100 момака и два топа. Адмирали су закључили, да у Ијерапетру, где је стање врло опасно, пошаљу међународно оделење војске под командом једног италијанског официра, и оделење ће ван вароши повући кордон, да спречи нападаје од стране усташа. Друго оделење ће у вароши посести тврђаву. Садањи турски гарнизон ијерапетрански логороваће под тврђавским зидовима.

*

За гувернера на Криту биће споразумно именован пређашњи председник савезних кантона у Швајцарској, Дроз, који је министру Анотоу већ саопштио, да се прима привремено гувернерства, али је коначно решење задржао, док не види, какав ће бити програм владавине на том бурном острву.

Нови Сад, 18. јуна 1897.

— **Једва једаред!** Добили смо и ми јуче после подне из Ср. Карловаца јединствени статут. „Spät kommt ihr, aber doch!“ Наслов истог предмета гласи овако: „Предлог српског православног народно-црквенога саборског одбора за народно-црквени устав источне православне српске цркве у опсегу српске митрополије у земљама угарске круне.“ Ми смо из тог нацрта главна начелна наређења саопштили у прошломе броју нашега листа.

— **Уништавање грађанске слободе у Босни.** Међу многим незаконитостима, којих је пун Калајев систем у окупираним покрајинама, има једна најновија и то врло карактеристична. Из овог најновијег случаја види се, да је у Босни и Херцеговини грађанска слобода сасвим уништена. Котарски предстојник у Бјељини је 11-орици најугледнијих Срба послао ноту, која овако гласи, а која је класично сведочанство „слободе“ у Босни и Херцеговини. Та нота гласи:

„Котар Бјељина. Број ... Господину ..... у Бјељини: Овим Вам се ставља до знања, да сте данас у интересу мира и реда (!?) стављени под полицајни надзор. На основу тога Вам се забрањује, да у свом стану имате какве год састанке и друштва. Исто тако Вам није дозвољено да учествујете у јавним седницама, зборовима и томе сличном. Затим не смете кад сунце седне (!!) више се показивати на сокаку нити посећивати јавне локале. Ако би морали отпутовати из Бјељине, имате се пријавити код котарског предстојника и морате доказати фактичну потребу (!) свог путовања Исто тако имате одмах овамо јавити и свој долазак. Најмањи преступ ове наредбе казни се затвором од осам дана. Котарски предстојник Марић.“

Каква-ли је то страшна кривица, због које се слободни људи и грађани казне тако окрутно, како валда не би казнио ни какав средњо-азијски кан своје поданике? Сва је „кривица“ тих Срба, што нису задовољни са приликама у Босни а имају храбрости, да отворено и смело искажу своје мишљење. Један од тих Срба, којима је Калаји тако сурово одузео грађанску слободу, по имену Ристо Јеремић, тужио се предстојнику због таког бруталног поступка према њему и његовим суграђанима. И предстојник и сремски начеоник Фоглар, па најпосле и сам барон Кучера, коме се на послетку обратио, одбили су Ристу сурово, па су га чак и изгрдили.

Ето, тако изгледа слобода у Босни и у том се састоји Калајево „културтрегерство“ и цивилизација. Е па само даље, да видимо докле тако.

Политички преглед.

— **Угарска.** Опструкцијом опозиционих странака створено је доста замршено стање, које министар-председник барон Банфи хоће својим познатим начином да рашчисти. Он је просто прекинуо дебату о законском предлогу за казнени поступак, те је ставио на дневни ред зак. предлог о шећерној премији, и уједно прети преко својих полуслужбених органа, да ће распустити сабор. Банфи се баш осилио, те не преза ни од каквих средстава, само да своју вољу протури. Жалосно би било по Угарску и њену уставност, ако би један Банфи учинио оно, што нису смели да чине Тиса ни Векерле.

— **Русија.** Пољски лист „Час“ дознаје, да ће место генерала П. С. Вановског бити за руског ратног министра постављен генерални гувернер варшавски, кнез Имеретински.

— **Немачка.** Тешка министарска криза се решава сада у Немачкој. Државни секретар за иностране послове, барон Маршал, поднео је оставку, а цар Виљем је поставио на његово место пређашњег посланика у Риму, Бернхарда Билова. Но и канцелар кнез Хохенлое се љуља, те изгледа, да ће и он отићи за Маршалом, чим се цар Виљем врати из Петрограда, камо ће ићи, да посети цара Николаја. Значајно је, да су Хохенлое, Билов и врховни владин саветник барон Вилмовски ишли, да посете кнеза Бисмарка; вели се, да су искали пристанак старога канцелара за ову најновију промену.

ном. Доведите ми просту бабу са села. Она ће све боље послуживати.

Кад се посумрачило, собарица, изненађена и озлојеђена, седе на тољиге и ђе на железничку станицу, а после ње дође за собарицу бароници проста сеоска баба, и како дође бароници, избечи се на њу и незграпно се стаде смејати или управо клибити.

— Мене је мајка послала до Вас, рече она бароници.

— C'est ça. Même plus bête, qu'il ne le faut, у мислима се одазва бароница.

Те вечери је опет Павле дошао бароници и нашао је опет где лежи на дивану, и приближивши јој се већ сада смелије и одлучније, седе тик до ње.

— А, имам част поздравити се с вама, Димитрије...

— Мени је име Павле, осмехну се Шумин.

— А — а? Ја сам мислила... Но свеједно, мени се Димитрије боље допада, и ја ћу тебе тако звати. Но па шта сад даље. Опет хоћете да вас молим и да вам заповедам.

— Хтео сам рећи пре свега... поче Павле збуњено и с прекидањем, вама... Ја хоћу да сиђем с ума... Ја не знам.. Не схваћам. Шта је то? Ви одлазите, а шта ћу ја да радим?

— Ја никуда не одлазим, рече Зинаида.

— Ви ћете свега месец дана овде провести и отићете. Шта ћу ја онда... да се удавим? Ја не могу то преживети. Ја.. Ја вас смртно љубим.

— Тебе, не вас.

— Одговарајте, шта ћу ја онда радити?

— Кад?

— Кад ви одете одавде.

— Ја могу овде остати да живим по године, годину, колико хоћу... Но ја не волим то... да се сад овде погађамо...

— Али, помислите!...

Нећу да мислим ништа... Пригни се..

— Али, за име Бога.. Одговорите ми на једну реч. Ето, ви са мном... Ви хоћете мене да убијете...

— Глупе речи. Не да те убијем, већ да те ускрснем, да пробудим живот у теби. Ти спаваш, спавао си, и ја сам те пробудила. Ходи мени... Нагни се...

— Али за Бога, обећајте ми да ћете овде остати... Ал' бар до зиме...

Бароница устаде с дивана, приђе Павлу с осмехом на лицу, и обави га својим белим и гипким рукама.

— Ја никад никоме ништа не обећавам, тихо прошапта она... Ваља уживати за данашњи дан, а не да сутрашњи.. Разуми то, мој безумни лазарони, мој млади и најивни младићу....

— Бог с вама.. Ја вама сву душу..

А шта ви? И заиста што се ту погађати... одврати Павле узбуђено и очајно....

(Наставиће се.)

Дописи.

Сентомаш, на Видов-дан. (Парастос С. Бјелановићу, П. Јовановићу и Ђ. Цвејићу) Данас после редовне божје службе и одслуженог благодарења за школску дечицу, одржан је свечан парастос, што га је одбор месне младежи приредио у спомен умрлим народним борцима Сави Бјелановићу, уреднику „Српског Гласа“, Павлу Јовановићу, уреднику „Србобрана“ и Ђури Цвејићу, адвокату из Вршца и одличном српском родољубу. На парастосу чинодејствовала су сва три наша свештеника са ђаконом уз суделовање овдашње црквене певачке дружине и уз припомоћ наших шест краснопевaца учитеља. У одређеном тренутку ступи на среду наш старина свештеник г. Сима Мајински и у кратком родољубивом говору изнео је све оне узорите врлине, које су красиле наша три чувена и угледна покојника. Споменуо је њихов пун пожртвовања писалачки рад, што су га око унапређења народне свести у току свог живота и мушке борбе развили и да много имамо нарочито пок. Цвејићу захвалити, што је услед постигнуте слоге међу народним опозицијама ова последња народна борба око избора посланика за српски народно-црквени сабор тако одушевљено вођена и по народну ствар тако сјајно испала. Позива присутне, да се угледају на родољубиви рад прерано умрлих покојника, те да сваки по свом могућству поради на добру и напретку Српства а покојницима из признања за њихов узорити и успехом крунисани рад кличе: „Слава народним борцима и вечан им спомен у српском народу, који су тако жарко љубили и толико за спас Српства делали!“ Присутни сви у један глас кликнуше: „Слава им и вечан спомен међу нама!“

Црква беше пуна побожног света из свију сталежа, па и женски пол био је врло лепо заступљен, што нас је веома мило изненадило. Беше ту по српском обичају кољива, ракије и погача у изобиљу принесено, а за то се понајвише има захвалити нашој младој и вредној кнегињи гђи В. Везилићки. На тај начин обависмо и ми лепо дело пијетета према заслужним трудбеницима на пољу народног препорођаја и унапређења што су покојници у пуној мери од благодарног Српства и заслужили, којем и онако није могуће, да се на други начин одужи заточницима српске слободе, просвете и напретка. Нека је вечна слава покојним српским великанима, а хвала приређивачком одбору, који је својим заузимањем допринео, да наш Сентомаш не изостане иза других угледних српских општина! Хвала нашем родољубивом свештенству и народном учитељству, који су ту тужну свечаност својим срдачним суделовањем увеличали и на достојну висину народне свести узвисили!

О овом тужном свечаном чину извештене су и све три ојађене и у црнину тешке туге завијене сиње народне кукавице-удовице Нека их Свемогући Бог у кругу њихове сирочади, а на срећу ових још дуго поживи, а поштовање и љубав српског народа према њиховим љубљеним покојницима нека им пружи снаге, да истрају у борби око бољитка и напретка миле им дечице, које ће оне знати Српству дичне и ваљане отхранити!

—н—

Митровица, 7. јуна. (Излет митровачке српске црквене певачке дружине у Шабац). Некад беше више одушевљења, више љубави и рада око лепих установа, као што су певачке дружине. Око тих установа беху досад сви окупљени једнако и ту беху сви Срби, којима је лебдио напредак дотичне установе, а не беху у првом реду лични ћефови и пријатељски односи према појединим личностима толико јако завитлани, да се претпостављају напретку једне тако дивне установе као што је певачка дружина

Данас свега тога има у нашој певачкој дружини, те зато и не учествоваху многи у једном тако дивном братском зближењу двеју певачких дружина, не учествоваху у излету, који је приредила наша певачка дружина у Шабац само зато, да сломију и убију углед наше певачке дружине, а о коме излету намера ми је да коју проговорим, јер онако сјајан дочек од стране браће наше Шапчана заслужује сваку хвалу.

Онај братски дочек, ала то беше као диван сан, пун дивних слика. Сан, из којега се човек пун блаженства диже, да га је уснио о некмоли доживео.

Наша дружина, прихваћајући позив шабачког певачког друштва, отишла је у Шабац у намери тако дивној, узвишеној, да заједно с њима удари темељ првој српској певачкој заједници, те уједно и да покаже, колико је за ово 5—6 месеци с младим снагама напредовала. Да искаже надаље и онима, који презају од овакових излета због денунцијације, да покаже, да има једно поље, на којем се ми, удаљено од политичких тенденција, можемо увек заједно наћи и радити с браћом нашом из краљевине, да то поље јесте знаност и уметност. Наша браћа Шапчани врло су нас добро разумели, те су и својим дочеком доказали, да смо им, овострани Срби, браћа. Није ту реч о сјајној гозби и весељу, већ о начину дочека.

Кад је наша дружина приспела на засебној лађи „Мачви“ под Шабац, загрмише прангије на српској обали. Српска паробродска станица, сва накићена цвећем и заставама, беше начичкана светом, који дружину нашу громовитим узвицима поздрави. Не беше то обична радозналa светина, већ цело шабачко грађанство, одушевљено доласком своје браће. Колико су наш долазак радо предусрели, сведочи и то, што је мало не свака кућа истакла заставу, а многе куће беху још цвећем и ћилимовима искићене.

На лађи нас је поздравио мушки кор песмом „Хеј трубачу“, а пре излаза изговорио је поздравну беседу председник шабачке певачке дружине, г. А Фотић, на коју је председник митровачког пев. друштва, г Јован Месаровић одговорио. Осим певачке дружине изашле су да нас дочекају све шабачке корпорације као: коло јахача на коњима, шабачка трговачка омладина, шабачко грађанско друштво, занатлијско удружење и т. д., све установе лепо заједнички, а не као код нас што је, где свако мисли, да је бољи од другога.

После свечаног уласка, уз пратњу музике, у стан певачке дружине и после представљања, отишла је наша дружина с браћом својом у цркву, где је појала на св. литургији, а затим је био заказан банкет у 12 сати. На том заједничком ручку паде више лепих здравица о братској слози и узајамном раду певачких дружина. Ту се осећасмо као код своје куће, код своје искрене браће. У вече је наша дружина давала концерат, на којем је, као први и ако скромни знак заједничког рада, отпевана заједнички песма „Наше“, коју је јесенас из особите наклоности посветио нашој дружини Гв. Хавласа. Концерат је био ванредно добро посећен, а игранка је трајала до зоре. У зору, око 4 часа, испрати нас до станице силно грађанство, ма да рано полазисмо. При кретању пароброда поздравима не беше краја, док браћу не изгубисмо из вида.

Па шта нас управо занесе тамо, — сјајне гозбе или весеље? Не! Далеко од сјајне гозбе и весеља, много више, много узвишеније — срца братска, пуна искрености, истинске љубави и братске наклоности, која су то све чинила онако, како им осећаји казују. Ништа ту не беше усиљеног, намештеног, већ све отворено, право српско гостопримство! Наша је топла жеља, да ми своју милу браћу из Србије видимо у нашој средини. Надамо се, да на њихов долазак нећемо дуго чекати, а нека буду уверени, да их овде чека тако исто искрен дочек, какав су и они нама приредили. У име нашег певачког друштва довикујем нашим гостољубивим домаћинима у Шапцу: Шапчани, браћо! Хвала вам на дочеку!

С.

Ово је последњи број нашега листа, који шаљемо свима онима, који нам још дугују за ову другу четврт. Ко нам и сад не пошаље претплату, томе ћемо без разлике наш лист обуставити.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 18. јуна 1897.

— **У српском учитељском конвикту** биће за идућу школ. 1897 — 8. г. до 30 нових места за попуњење. За ова места могу компетовати сви чланови оснивачи и потпомагачи. Ко још није члан, може да се упише још до скупштине и да уједно и компетује Оснивачи или учитељи из митрополије карловачке плаћају 3% од своје редовне плате за пет година рачунећи, а остали Срби и Српкиње, ма где живели, могу постати потпомажући чланови с најмањом уплатом од 50 ф. и онда имају и они право на конвикт за своју децу, која би се учила у овдашњим вишим или средњим мушким и женским школама. Учитељска деца плаћају 10 и 12 ф. месечно према својој материјалној снази, а остала сва деца плаћају 16 ф. месечно и имају за то све препитање, а по потреби и лекара и лекарије о трошку завода. Примљени питомци и питомице морају донети собом један јастук с две беле превлаке, 2 бела застирача доле, 2 за покривач (јорган) и јорган. Даље 6 убруса (салвета), 12 рубаца за џеп, 6 кошуља, 2 кошуље пресвлачице, 4 гаћа и по потреби чарапа или обојака. Женска деца одговарајући број сукања и реклица. Рок пријаве траје до Ивана-дне, 24. јуна (6. јула) о. г. Досадањи питомци ваља да изјаве до тог доба, задржавају-ли своје место или не, да се управа зна равнати у том.

— **Новосадско „друштво црвеног крста“** држало је 18. (30.) јуна о. г. своју редовну годишњу скупштину под председедништвом г. А. Хаџића, председника друштвеног. Из извештаја, поднесеног главној скупштини, види се, да „новосадски одељак црвеног крста лепо напредује.“ Тако број чланова је износио 202, а лањске године било је само 148 чланова. Иметак друштвени нарастао је од 3946 фор. 88. н., на 4684 фор. 92 н. Изјављена је велика захвалност ревносном члану одбора г. Давиду Ћурчићу, који је своју кућу у лебарској улици, за случај рата, бесплатно уступио за болницу, у којој ће се до тридесет рањеника моћи сместити. Он ће набавити о свом трошку и нуждан прибор. — Изречена је захвалност и члану Карлу Крону, који ће за четири реконвалесцента официра од домаће 6 пешачке пуковније дати места у свом летњиковцу на петроварадинској страни. — Скупштина је изјавила главној управи „црвеног крста“, да ће се за случај рата постарати да смести до осамдесет рањеника или болесника. — Допуњен је одбор у смислу устава. — На ново су изабрани: г. А. Хаџић за председника, гђа Софија Дунђерска за председницу, г. Геза Форстер за тајника, г. Мита Кода за благајника. — Изјављена је захвалност г. Софији Дунђерској, која је у спомен своје ћерке Ленке две стотине фор. на фонд друштвени приложила.

— **Социјализам у Бачкој.** Из разних места плодне Бачке стижу нам жалосни гласови о социјалистичком покрету међу нашим народом. Талог великоварошког друштва спустио се у

овај наш мирни и безазлени народ, да га задобије за нека тобоже „спасоносна“ начела, и, на жалост, неук свет се и поводи за тим скитницама, који својом агитацијом постизавају само себичне намере. Наш се народ, вели један дописник наш, забринуо због ове социјалистичке најезде, јер је већ досада имао прилике, да се увери, како ти „пријатељи“ простог народа знају изазвати сукоб народа са властима, па онда се изгубе, а народ страдава.

Како чујемо, у Сентомашу и Ст. Бечеју се појавио сумњив покрет међу рисарима и другим раденицима, те је с тога из Новог Сада отишло тамо једно оделење војника новосадског батаљона ц. и кр. 6. пешадијске пуковније.

Позвани треба из све снаге да пораде на томе, да бар наш народ остане миран, и да се не излаже жандарским куршумима због којекаквих сметењака из света.

— **Испити на карловачкој богословији.** Умољени смо, да извештај, који је у 67. броју нашег листа изишао о испитима на православном богословском училишту у Ср. Карловци, допунимо тиме, да је и слушалац IV. године, Владислав Боберић, поднео писмену задаћу, те је и он добио апсолуторијум доброг успеха.

— **Верење.** Г. Светислав Поповић, свршени богослов из Бачког Фелдварца, верио се са гђцом Анђелком Лучићевом из Сусека. — Честитамо!

— **Велики пожар.** У месту Бега Сент-Ђурђу беснио је пре неки дан велики пожар. Из досад непознатог узрока запалио се тамошњи парни млин, који је сасвим изгорео. Штета износи 40.000 фор. а. вр.

— **Време.** Право летње време влада већ више од недеље дана. Температура прелази већ у врућину, а сезона купања је у велико отпочела. Ово лепо време је добро дошло за пољске послове, који сада наступају. — По Фалбу општа карактеристика месеца јула је овака: Прва трећина је у опште доста сува, а непогода и бура можда ће бити само на западу и југу (дакле и у нашим крајевима), али са мало кише, које ће много више бити у другој трећини месеца. Највећа врућина имала би наступити крајем прве трећине овог месеца, а затим наступа хладније време. Критични дани у јулу били би, и то другог реда: 2. (14) и 17. (29.) јули.

Новости са стране.

— **Страшна несрећа на железници.** Непрестане кише и велика вода проузроковаше страховиту несрећу на железничкој прузи између станица Коломеје и Турке у Галицији. У тренутку, кад је 14. (26.) о. м. један особни влак прелазио преко моста на реци Козацовци, срушио се мост, те лакомотива, поштански вагон, вагон за пртљаг, затим два вагона првог, један другог и један трећег разреда сурваше се у реку, која иначе није дубока, али је сад јако набујала. Бујица је неке вагоне и поједине делове из њих однела врло далеко са тог страшног места. На жалост, пропало је и неколико људских живота, но до сада се још не зна тачно, колико. До сад се констатовало, да десеторици путника нема ни трага ни гласа. Међу онима, који се удавили у Козацовци, налази се и пуковнијски лекар др. Цајлер; он је најпре бацио своју супругу кроз вагонски прозор, а затим је и сам скочио, али мора да је запао међу вагоне те га је нестало у валима. Један жандарм је нашао на блузу лекареву и у њој беше новчаник са 25,000 фор.; то беше мираз несрећног Цајлера. Велика је срећа, што је кондуктер Прухницки, кад је видео, да локомотива и први вагон одоше у страну, одмах притиснуо запоре („бремзе“) на стражњим вагонима у којима беше највише путника. Ови вагони као чудом откидоше се од осталих вагона, што се сурваше у воду, те тако се предупреди још већа несрећа. Путницима, који остадоше живи, послат је тек сутра дан у помоћ влак, који је опет запео у Корсову; сви чиновници као да главе беху погубили. Мерници тврде, да је вода горње градиво моста подлокала, те да се стога срушио. Његово Величанство се телеграфски распитало, колика је несрећа, а гал̆ички намесник кнез Сангушко је лично отишао на место ове грозне несреће, па ће после тога одма ићи у Беч, да реферише цару.

— **Пропаст једног ратног брода.** Руска оклопњача „Гангут“ је потонула, као што из Петрограда јављају, у прошли четвртак око 9½ сахата у вече код острва Рондо, у Бјеркесунду, близу Виборга. Случај се догодио на овај начин. Оклопњача је око 4 сахата после подне, поменутог дана, полагано пловила, и код острва Рондо наиђе на једну стену у води, за коју се дотле није знало. Пошто је стена начинила велику рупу на дну оклопњаче, те се просторија, у којима се налази парна машина, за тили часак напунила водом, коју нису могли ни на који начин исцрпети, да рупу запуше, сви војници са часницима напусте оклопњачу, а ова потону. На оклопњачи је био и вице-адмирал Тиртов, заповедник друге дивизије балтичке ескадре и цела комисија за вежбање у пуцању. Значајно је, да је ова оклопњача и прошле године на истом месту наишла на пруд, али се сретно спасла. Руска је влада предузела све послове око вађења ове оклопњаче.

НОВИЈЕ.

Суда, 17 јуна. На италијанској оклопници „Ђовани Баузон“, која стоји пред Критом, распрснуо се парни казан. Пет морнара је убијено, а један тешко рањен.

Колин, 17. јуна. Као што „Колинске Новине“ јављају, државни секретар Бетихер поднео је оставку.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „Браника“.

Будимпешта, 18. јуна. На спахилуцима грофова Палавичинија и Карољија у чонградској жупанији рисари су листом оставили рад. Рисари траже за време косидбе 3 фор. наднице са храном а без хране 3 фор. 70 новч., за вршидбу пак 1 ф. 50 нов. наднице с храном, а без ње 2 ф 20 нов. Свима онима, који би се усудили да приме без тих услова посао, прете смрћу.

Солун, 18. јуна. Турска непрестано шиље војску у Тесалију. За 11 дана отишло је преко Солуна до 20,000 момака и силно оружје с муницијом.

Трговина.

Нови Сад, 18. јуна 1897.

Довоз ране незнатан. За исту се плаћало и то: пшеницу 8 ф. 80 н. до 8 ф. 90 н., наполицу 7 ф. 30 н. до 7. ф. 50 н., кукуруз 4 ф. 10 н. до 4 ф. 20 н., зоб 5 ф. 30 н. до 5 ф. 40 н., јечам 3 ф. 80 н. до 3 ф. 90 н., пројe 3 ф. 60 н. и нову репицу 8 фор. Пасуљ бели 5 ф. 60 н. до 5 ф. 70 н. и жути 4 ф. 10—4 ф. 20 н. Вуна 80 ф. до 82 ф. Све од 100 кграма.

—

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 18. јуна 1897.

Ц. кр. дукати (нови)	5 ф. 67 н.
„ „ „ (стари)	5 ф. 65 н.
Дукати од 20 франака	9 ф. 52⁵ н.

Припослано.*)

ИЗЈАВА.

Потписани изјављујем, да је вест у 124. броју цењеног листа „Браника“ од год. 1896., под насловом „Продаја општине Фења“, која је вест управљена против овдашњег бележника г. Јована Гроса и др., — услед лажне информације на неистини основана и тиме беспредметном постала.

У **Фењу**, 17. јуна 1897.

Самуило Поповић.

*) За ствари под овом рубриком уредништво овог листа не одговара ни у ком погледу. — Ур. „Бр.“

Огласи.

ЗА ДУВАНЦИЈЕ!

„**КЛУБ**“, најчистији, најтањи и опет најјачи папир за цигаретле.

САСВИМ БЕЗ ГЛИЦЕРИНА.

Може се добити на сваком месту и то у патентираном завоју по 3 н. Обичан завој **(Club-exquisit)** 2 нов.

Примедба. Од истог папира готове се и омиљени **клубски омотачи**. 88 43—90

Са шпицним и за позивање знак: човек, који пуши на цигарету.

МАНУФАКТУРНА И ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

ИЛИЈЕ ЈАНКОВИЋА СИНА

У СЕНТОМАШУ

потребује једног шегрта. 225 1—1

Стечај.

На овдашњој српској основној школи упражњено је мјесто једног учитеља и учитељице. Годишња плата учитељу је 600 фор., учитељици 450 фор. У име стана и огрева сваком 120 фор. годишње. Након пет година службовања повисује се плата са 50 фор.

Првенство имају они компетенти, који су вјешти хармонијском пјенију и имају оспособљење за управљање кором, за коју дужност уживаће годишње 200 фор. плате.

Који желе ова мјеста попунити, нека најдаље до 18. јула о. г. уза своје молбе и друге исправе још и свједоџбу надлежне власти о политичном владању овом одбору пошаљу.

Бијељина, 8. јуна 1897. године.

Српско православни црквено-школски одбор.

4-4 218

Објава.

Продајем из слободне руке моје имање на Убу, у Србији, београдског округа, које се састоји:

1. Из механе од тврда материјала.
2. Штале и шупе простране.
3. Каменом калдрмисане авлије.
4. Бунара са добром пијаћом водом а зидан је каменом.
5. Чардака.
6. Баште за поврће са шљивама.
7. Пашњака за марву.
8. Ковачнице.
9. Баште са кугланом за летњу сезону.

Место Уб има два годишња вашара.

Ко би вољан био купити имање, нека се изволи обратити на потписаног.

На **Убу**, 5. (17.) јуна 1897. године (Србија).

224 2—3 **САВУ ДАЛМАТИНЦА.**

Част нам је известити пошт. публику, да смо од сл. кр. вароши Новог Сада добили концесију

за предрадње за електричну железницу и приватно електрично осветлење.

Нас заступају у овој ствари г. г. **Тајбнер и др.** и молимо пошт. публику, да се у случају каква год било разјаснења, која се на овај предмет односе, на поменуту господу обрате, који ће иста у свако доба драговољно учинити.

Акцијско друштво осечке коњске железнице.

223 2—3

Изванредних сватовских и за сваку прилику поклона.

ШАМУ КРАУЗ

ЈУВЕЛИР, САЏИЈА

и радња са кина сребром.

Нови Сад, Фрање Јосифа (главан) трг, бр 3., у Лакићевој кући.

Велико стовариште **златне и сребрне** робе, **златних, сребрних. џепних и за зид сатова, прибора за јело од чистог сребра** на грам и лот.

Богат избор најфиније робе од кина сребра као и луксузних ствари и прибору за јело I. II. и III. квалитета под гаранцијом да су сталне.

Старо злато и сребро мења се за потпуну вредност или по исту купује. — Оправке добре и јефтине. — Сатови и оправка истих уз гаранцију од 1 године.

У добрим приликама склапа послове и уз отплату. 203 3—15

Кемично је бојадисање излишно!

Сваки је у стању у својој кући за 10 минута одело и рубље у свима бојама бојадисати.

Епохалан проналазак! 500% уштеде!

За домаће бојадисање.

Maypole Soap

енглески сапун за бојадисање, бојадише сваку боју и прелаз боја.

За 15 минута може сваки у нешто времену у овом енглеском сапуну за бојадисање, одело, блузе занесе, џепне мараме, свилене и кончане рукавице, кошуље, чарапе, краватне, штофове од свиле, пантљике, чипке, атлас, сомот, пајева пера и сламње шешире од баста и т. д бојадисати и очистити. Неостаје ништа на рукама ни на суду трага од овог сапуна за бојадисање. Боја се не да испрати а и не избели. — Обојадисано одело изгледа као ново а и укусно је. — Није отрован и не изгриже материју. — Стаје комад 40 нов. (држи 50 нов.), са којим се може читава тоалета обојадисати. — Уз сваки комад сапуна за бојадисање прикључено је и упутство како треба да се употребљује.

!!! Повлашћено у целом свету !!!

THE MAYPOLE COMPANY Ltd., LONDON.

Главно заступство: Budapest, Bálvány-utcza 5. sz.

Главно стовариште код: 56 19—26

Mértey Testvérek, Budapest,

Váczi-körút 20.

Може се добити у свима трговинама.

300.000 — 300.000

Позив на куповину срећака 14-тог кола

СРП. ДРЖ. КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ ИЗ КОЛЕКТУРЕ

КОКАНОВИЋА и ВАСИЋА

ОВЛАШЋЕНИХ ПРОДАВАЦА У БЕОГРАДУ.

КРАЉЕВСКО СРПСКА

ДРЖАВНА КЛАСНА ЛУТРИЈА

ЗА ПРИВРЕДНЕ ЦИЉЕВЕ

већ је одпочела продају 14-ог кола српске државне класне лутрије, која се састоји из 5 класа.

Вучење појединих класа обавља се месечно:

4. Јула 1897. год. вучење је I. класе.

У целом колу играју 30000 срећака, од којих по утврђеном распореду у пет класа 15000 морају се извући са добитцима значи да

ПОЛОВИНА СРЕЋАКА ДОБИЈА.

Главни су добитци: један од 12000, један од 14000, два од 15000, два од 20000, један од 25000, два од 30000, један од 35000, један од 40000, један од 50000, један од 70000, и један од 100000, као и једна премија од

200.000 ДИНАРА.

Срећан играч може у овом колу добити

300.000 ДИНАРА.

Осим горњих главних добитака, остали су добитци од 10.000, 8.000, 7 000, 6.000, 5.000 и т. д. и т. д.

Наша је радња и овом приликом праћена срећом тако, да су у прошлом 13-том колу пали сви главни згодитци на срећке, које су купљене из наше радње и то:

I.	главни згодитак од динара	100.000
II.	„ „ „ „	70.000
III.	„ „ „ „	50.000

као и остали згодитци од **30.000, 20.000, 15.000** и т. д.

Српска држава јамчи за исплату добитака.

Цена срећкама је за све класе подједнака и то: једна цела срећка за I. класу кошта динара 24; половина срећке динара 12; четвртина динара 6; осмина динара 3.

Наша радња продаје срећке како за Србију и српске покрајине тако и у све стране државе.

Поручбину срећака шаљемо одма а по вучењу сваке класе шаљемо купцу безплатно и званичну листу од извучених добитака.

Уплату за срећке ваља упућивати на доле подписане овлашћене продавце, најлакше и најсигурније поштанском упутницом а где упутничког саобраћаја нема — у писму са означеном вредношћу. По пријему уплате, срећке се одмах шаљу.

Планове и остала обавештења на захтев шаљемо безплатно.

Београд, маја 1897. године.

Кокановић и Васић

овл. прод. срећака срп. држ. кл. лутрије.

199 7—12

300.000 — 300.000

Власник издавалац: Задужбина Браника. Одговорни уредник Никола Јоксимовић. Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.